

ціативу, лідерські якості, розвивати здатність до управління. Під час міжпредметного тренінгу студенти відпрацьовують конкретні практичні ситуації, які можуть виникнути у практичній діяльності юриста, а отже, розвивають свої фахові професійні компетенції — аналітичні, регулятивні, організаційно-управлінські, міжособистісні та ін.

Як показує досвід, проведення тренінгових занять дозволяє максимально наблизити процес навчання до реальної дійсності, з якою нинішньому студенту — завтрашньому випускнику доведеться стикатися на практиці, підвищує рівень та якість засвоєння навчального матеріалу.

Отже, міжпредметний тренінг є узагальнюючою, підсумковою формою роботи зі студентами магістерського рівня підготовки, яка спрямована на осмислення майбутніми фахівцями отриманих в університеті теоретичних знань з навчальних дисциплін магістерського циклу та їх безпосередню реалізацію у практичних уміннях і навичках за обраною професією.

*Хатнюк Н. С., доцент,
кафедра правового регулювання економіки*

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ПРИ ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ЮРИСТА

Ефективність професійної підготовки майбутніх фахівців юриспруденції полягає в єдності процесу навчання і виховання, забезпеченні тісного взаємозв'язку професійного навчання з практикою. З цих позицій, особливої ролі набуває проблема теоретичного обґрунтування та експериментального апробування відповідних сучасних технологій щодо організації навчального процесу студентів та сприяння формуванню професійних компетенцій юриста. Використання сучасних технологій навчання студентів є засобом підвищення ефективності підготовки майбутніх юристів.

Доведено, що саме використання сучасних технологій у навчальному процесі активізує розвиток професійних якостей особистості, виступає гарантом формування потреби постійного пошуку, накопичення знань, розуміння їх сенсу та значення, самостійного використання, що необхідно для постійного професійного зростання особистості з урахуванням вимог сучасності. У зв'язку з цим, виникла потреба переорієнтації навчально-виховного процесу таким чином, щоб професійне становлення

майбутніх юристів було насамперед націлене на розвиток практичних умінь та навичок.

Водночас, результат досліджень сучасних науковців переконливо свідчать, що високий рівень професійної майстерності та творчого підходу досягається лише за умов, використання сучасних технологій у початковому процесі, що знаходить свій прояв у безпосередньому здійсненні заходів щодо удосконалення та покращення організації педагогічної роботи.

Визначення сутності та специфіки сучасних педагогічних технологій організації й управління навчальним процесом студентів є сьогодні особливо важливим.

Як показав аналіз науково-педагогічних досліджень, використання сучасних технологій у процесі вивчення конкретних дисциплін здійснюється дуже рідко, переважно на рівні простих методик, оскільки аудиторії належним чином не обладнані технічними пристроями. Тому є необхідним об'єднати науково-методологічні, теоретико-методичні та практико-технічні засади з метою визначення методологічної, методичної, технологічної складових аудиторної роботи студентів при вивченні дисциплін.

Застосування сучасних педагогічних технологій на практиці відбувається за допомогою інформаційних технологій, які розуміють як системи збору, накопичення, зберігання, пошуку, обробки та подання інформації. Нові інформаційні технології (НІТ) — це інформаційні технології, засновані на використанні ЕОМ та телекомунікаційних засобів. Вони передбачають одержання нової інформації, нового знання.

У традиційній системі освіти викладач вважається основним і найбільш компетентним носієм знань та до того ж і контролюючим суб'єктом пізнання, тоді як за новою парадигмою освіти викладач більше виступає в ролі організатора самостійної активної пізнавальної діяльності тих, хто навчається, він стає компетентним консультантом і помічником студентів. Його професійні вміння спрямовуються не просто на контроль знань і вмінь, а на діагностику їх діяльності, з метою надання своєчасної допомоги кваліфікованими діями сприяти уникненню труднощів, які намічаються в пізнанні та застосуванні знань. Ця роль значно складніша, ніж у традиційному навчанні, і вимагає більш високого ступеня педагогічної майстерності. Сучасні технології організації й управління навчальним процесом студентів передбачають диференційований підхід з урахуванням рівня інтелектуального розвитку студентів, а також професійної і загальнотеоретичної підготовки, особистих можливостей і задатків.

Отже, суспільство інформаційних технологій, або, як його називають, постіндустріальне суспільство, на відміну від індустріального суспільства кінця XIX — середини XX століть, більшою мірою зацікавлено в тому, щоб його громадяни були здатні самотійно, активно діяти, приймати рішення, гнучко адаптуватися до умов життя, які постійно змінюються. Ще зовсім недавно вирішити ці завдання було неможливо за відсутності реальних умов для їх виконання при традиційному підході до освіти, традиційних засобів навчання, здебільшого зорієнтованого на лекційно-семінарську систему занять. За останні 10—15 років такі умови, якщо не створені повністю, то створюються в різних країнах з різним ступенем успішності. Перш за все, це умови, які зможуть забезпечити наступні можливості: залучення учнів та студентів в активний пізнавальний процес, причому не пасивного оволодіння знаннями, а активної пізнавальної діяльності, застосування набутих знань на практиці і чіткого усвідомлення того, де, яким чином і з якою метою ці знання можуть бути застосовані.

Іншими словами, необхідно створити умови для формування особистості, яка володіє вищезазначеними якостями. І це завдання стосується не тільки, і навіть не стільки, змісту освіти, скільки технологій, які використовуються в навчально-виховному процесі. Виконання цих завдань потребує комплексних зусиль всього суспільства.

На нашу думку, в цьому нам зможуть допомогти, не в останню чергу, нові педагогічні, і зрозуміло, сучасні інформаційні технології. Відділити їх одне від одного неможливо, оскільки тільки широке застосування нових педагогічних технологій дозволить змінити саму парадигму освіти і тільки нові інформаційні технології дозволять найбільш ефективно реалізовувати можливості, закладені в нових педагогічних технологіях. Саме нові інформаційні технології дозволяють уповні розкривати дидактичні принципи, реалізувати закладені в них потенційні можливості.

Враховуючи, що передача інформації у вищому закладі освіти проводиться в основному в процесі читання лекцій, студент повинен не тільки активно сприймати інформацію, а й самотійно мислити та працювати. Всі відомі види лекцій можна поділити на кілька груп:

— із найменшим ступенем спонукання до самотійної діяльності — лекція-монолог;

— із середнім ступенем — діалого-дискусійні бесіди, консультації та ін.;

— із високим ступенем — проблемні лекції, «мозкова атака» з «навмисними» помилками та ін.;

— лекції, на яких рівень самостійності студентів невисокий, однак проявляється зацікавленість, що теж позитивно впливає на рівень і міцність знань — це лекція-вдвох, лекція-шоу, лекція-інцидент.

Окремо можна виділити лекцію-співпрацю, на якій поєднуються характеристики двох останніх груп.

У результаті проведених досліджень щодо застосування різних видів лекцій можна зробити висновок, що найчастіше у вищих навчальних закладах освіти використовуються лекції монологу, дещо рідше — проблемні та діалого-дискусійні.

Всі види групових (практичних) занять можна поділити:

— традиційне практичне (семінарське, лабораторне) заняття, коли студенти виконують завдання на дошці, а інші переписують у зошит; або студенти по черзі відповідають на запитання, а інші слухають і доповнюють;

— практичне (семінарське, лабораторне) заняття за індивідуальним завданням, що вимагає занадто багато часу для контролю за кожним студентом, якщо відсутні засоби програмованого навчання;

— нетрадиційні заняття у формі конференцій, дискусій, вікторин, колоквиумів із застосуванням ділових ігор.

Важливо підкреслити вагомість діалогічної взаємодії на практичних заняттях, яка збагачує творчі можливості особистості взаємним обміном ідеями, досвідом і дозволяє виразити та проявити суспільно-соціальну сутність студента. При цьому студент набуває здатності співвідносити точку зору з іншими, збагачуючи власну свідомість. Іншими словами, створюються можливості реалізації міжособистісного колективного обговорення варіантів розв'язку проблемного завдання, отриманих у процесі роботи окремими студентами, створюються умови для аналізу позицій студентів групи щодо аргументації правильності чи помилковості як розробки питання, так і його розуміння. Цим визначається більш високий рівень результативності навчання.

Застосування сучасних технологій є одним з основних резервів підвищення ефективності навчання. Головною метою використання сучасних технологій є формування професійно необхідних якостей майбутнього юриста.